

Henrik Kauffmanns nytårstale til Danmark

Taler

Henrik Louis Hans von Kauffmann
Danmarks gesandt i Washington

Dato

31. december 1941

Sted

Radiotransmitteret fra BBC,
London

Omstændigheder

Under 2. verdenskrig gik Henrik Kauffmann, som Danmarks gesandt i Washington, imod den danske regerings tilpasningspolitik og tog kraftigt afstand fra Nazi-Tysklands tilstedeværelse i Danmark. Kauffmann besluttede sig, inspireret af Stauning, for at adressere det danske folk i en krisetid med et budskab om handling og afstandtagen fra aksemagterne.

Mine Landsmænd:

Når jeg har besluttet mig til at tale til jer for første gang nu i aften, er det ikke blot for at sende jer en nytårshilsen fra os danske ude i den frie verden. Det er unødvendigt at fortælle jer, at vore tanker i aften, som hver eneste dag siden den 9. april, kun kredser om én ting, om jer derhjemme, om Danmarks fremtid.

Jeg taler heller ikke til jer i aften for at opmuntre jer, ved falsk optimisme at fortælle, at i det kommende år vil alt pludselig forandre sig til det bedre, krigen vil være ovre og jeres prøvelsestid forbi. Et er, at vi herude ved, at krigens endelige udfald er sikkert. Ingen, der har haft lejlighed til at følge opbygningen af den vældige amerikanske rustningsindustri, kan være i tvivl, men for det år, vi går ind i, for 1942 er der ingen velbegrundet håb om fred. Blåøjet, ubeføjet optimisme er den fejles skærmbret.

Når jeg taler til jer i aften, er det, fordi jeg ved, at det kommende år vil blive kritisk i Danmarks historie – at det vil blive et hårdt og tungt år for jer, og at jeres holdning i 1942 vil blive afgørende for Danmarks fremtid.

Det er min overbevisning, at I med dansk realisme har mod nok til at se sandheden i øjnene. Men jeg tror, at det er vanskeligt for jer i det mørklagte, kneblede Danmark, at danne jer et klart billede af Danmarks sande stilling – hvorledes Danmark tager sig ud for de derude i den frie verden, der har alle meldinger og oplysninger fra begge sider til deres disposition. Mens de danske

aviser kun kan bringe et ufuldstændigt, til tider indtil det ukendelige, forvrænget billede af, hvad der sker udenfor, ja ofte selv i Danmark, så har man her haft lejlighed til i enkeltheder at følge med i, hvad der sker i Danmark. Fra mange uafhængige kilder ved jeg, at vi her har et klart billede af alle væsentlige forhold, begivenheder og stemninger derhjemme.

Selv om meddelelserne om det danske folks iskolde holdning ikke har kunnet tiltrække sig større opmærksomhed på grund af efterretningerne om vort norske broderfolks heltedige opposition og djærve modstand i Holland og Belgien og i de andre besatte lande, så har vi danske i den frie verden glædet os over at se, at det jævne danske folk har nægtet at gå på akkord med uretten.

Det officielle Danmarks holdning har derimod siden Danmarks besættelse været en kilde til stadig uro og bekymring. Vi ved meget vel herude, under hvilken tvang regeringen i Danmark befinder sig; vi værdsætter fuldt ud vel de modstridende følelser, der må fylde de, der har ansvaret, og står over for at vælge imellem øjeblikkelige ofre for de folk, de har ansvaret for, og hvad der synes blot endnu en lille indrømmelse.

Lad hver indrømmelse synes nok så lille; først begyndt følger indrømmelse på indrømmelse; indtil man, som Danmark i dag, står dér, hvor landets hele fremtid er sat på spil.

At Danmark havde vanskeligt ved at gøre væsentlig militær modstand, er det i nogen grad muligt at få den offentlige mening i den frie verden til at forstå. Men det vil ikke blive undskyldt af folket i de demokratier, der selv ofrer alt, hvis Danmark, sammenlignet med andre små besatte lande, skulle synes kun at have ringe rygrad og modstandskraft over for den besættende magt. Vi danske kan ikke vente, at de, der sætter deres liv, deres formue og hele deres eksistens ind i den kamp, af hvis udfald også Danmarks frihed afhænger, efter krigen skal vise os synderlig hensyntagen og sympati, hvis de får indtryk af, at det danske folk er ligegyldigt i spørgsmålet om dets egen frihed – at det ikke er villig til selv at yde ofre derfor – at Danmark understøtter sine angribere og modarbejder sine befriere.

Det har ikke kunnet undgås, at de indrømmelser, som det officielle Danmark, skridt for skridt, under tvang er gået med til og har lagt navn til, alvorligt har skadet Danmarks anseelse og sympatien for Danmark. Endnu, håber jeg, er intet

uopretteligt, men jeg ønsker i aften, så indtrængende som det er mig muligt, at sige til enhver, der har ansvar i regering og Rigsdag: Bristepunktet er nu nået. Uanset hvad trusler I stilles over for: Yderligere indrømmelser vil sælge Danmarks fremtid.

Og jeg ønsker at sige til alle jer andre – ikke alene til folk af navn, men til alle jer ukendte, som udgør Danmark, til rig som til fattig – til jer forældre og til jer unge, som skal tage over efter os. Jeg ønsker at sige til jer: Gør jer i aften klart, at det kommende år vil blive jert prøvelsens år; har man først én gang uden frygtsom blinken set den mørke fremtid i møde, har frygten mistet sin brod.

Beslut så i aften, hver enkelt af jer, at komme, hvad der komme vil, I vil stå fast; ranke uden klage vil I bære, hvad der vil blive krævet af jer; lad det være klart, at I er beredt, at I ikke ønsker, at de, hvem ansvaret påhviler, for øjeblikkelige og midlertidige fordeles skyld sælger ikke alene Danmarks anseelse og sjæl, men også Danmarks fremtid.

Gud hjælpe jer alle.

Gud hjælpe den og de, der har ansvaret i Danmark i dag.

Kilde

Mellbin, E. F., & Mellbin, F.-M. S. (2011). Nu gælder det Danmark! □: statsministrenes nytårstaler. (1. udgave.). Lindhardt og Ringhof.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden Verdenskrig, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/henrik-kauffmanns-nytarstale-til-danmark>